

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 50. szám.

Budapest, december 14.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egystem-utca 4. sz.

A Bach- és Schmerling-korszak csendőrsége Magyarországon.

(1850—1876.)

Ímérteti az 1850. évi pátema alapján: R. L.

Az 1850. január hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározás alapján Bach (akkori teljhatalmu miniszter, a kiről az akkori korszakot nevezik) újjászervezte az összbíródelmi csendőrséget. Az összbíródelomban hennfoglaltatott akkoriban Magyarország is, mint helytartóval bíró tartomány.

A csendőrség (országos közbiztonsági őrség) mint katonailag szervezett őrtest az összbíródelmi összes koronaországokban egyöntetűen szerveztetett. Feladata teljesen úgy volt a szervezési törvényben (Provisorisches organisches Gesetz der Gensd'armee in dem österreichischen Kaiserthum 1850) körülírva, mint a magyar csendőrség szervezeti és szolgálati utasításának 1. §-ában.

A csendőrség a cs. kir. hadsereg kiegészítő részét képezte; élvezte a katonaság részére kijáró mindenemű kiváltságokat és kiváltságokat; alá volt rendelve a katonai bíraskodásnak és a koronaországok területi magyarságának figyelembevételével mellett bizonyos számú ezredre tagozódott, a melyek körülbelül ezer emberből állottak.

Az összbíródelmi területen összesen 16 csendőrezred állítatott fel a következő területi elosztással:

Alsó-, Felső-Ausztria, Salzburg és az Inn vidéke	1
Csehország	1
Morvaország és Szilézia	1
Galiczia, Bukovina	1
Magyarország (szorosán vevő)	3
Erdély	1
A temesi banát (Vojvodina)	1
Horvát- és Szlavonországok	1
Illyria	1
Stájerország	1
Tirol és Vorarlberg	1
Lombardia	1
A velencei tartományok	1 és
Dalmácia	1

ezredet kaptak. A mint látjuk, a mai Magyarország területén összesen öt csendőrezred működött.

Az ezred élén egy ezredes, vagy aliezeredes parancsnokolt, a ki mellette rendszerint két törzstiszt volt beosztva; ezenkívül a koronaország közigazgatási felosztásához képest megfelelő számú 1. és 2. osztályú századosból, fő- és alhadnagyból, őrmesterből, tizedesből és altizedesből, azután lovas és gyalog csendőrből állott.

Az ezred rendszerint két századra (escadron), ezek 2—2 önálló századra, minden szárny több szakaszra, ezek ismét több osztályra (section) s minden osztály több tizedességre (Korporalschaft) és őrsőkre tagozódtak. Ezen utóbbi alosztályok létszáma nem volt egyforma, azonban általános szabály volt, hogy a tizedességnek (a parancsnokló altiazton kívül) öt főnél gyengébbnek és nyolc főnél erősebbnek, az őrsnek pedig három főnél gyengébbnek és négy főnél erősebbnek nem volt szabad lenni. A 16 csendőrezred a Bécsben székelő felügyelő (General-Inspektor) vezetéke alatt állott.

Kiegészítés, előléptetés.

A csendőrség a szükséges legénységi anyagot rendszerint és legelsősorban a cs. kir. hadsereg többleges állományából nyerte. Kivételesen tartalékosok, polgári egyének, börtön- és fegyörök és községi közbiztonsági őrök is felvehetőek voltak. A csendőrségi szolgálati idő azonos volt a hadsereggel. Egyes esetekben azonban a csendőrezred parancsnoka jogosult volt a csendőrséghez besorozandó, avagy a csendőrségnél már szolgáló egyénekkel a szolgálati idő tartományát négyéves külön megállapodásra kötni; szabály volt azonban, hogy a szolgálati idő tíz évnél nem lehet rövidebb.

A felvételhez szükséges feltételek:

- a) az osztrák állampolgárság;
- b) 21—36 év közötti életkor;
- c) nőfén, vagy gyermektelen özvegy állapot;
- d) egészséges, erős testület és legalább öt láb öt hüvelyknyi (174 cm) testmagasság;
- e) írni, olvasni tudás;
- f) ügyes megjelenés és viselkedés, valamint kifogástalan előélet.

A csendőrséghez felveendőnek sem a polgári, sem a katonai életben nem volt szabad valamilyen megbélyegző eszelekményt elkövetnie; a csapatból csak oly egyén volt áthelyezhető, a ki fegyvelemsértő eszelekményt nem követ-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártó, szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

sz. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója. Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétel és beszerzése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

tett el s a kiról feltételezhető volt, hogy a csendőrség-nél má váro követelmények teljesítésére rátermett.

Hogy a csendőrséghez felavastandóban ezen tulajdonságok — nevezetesen és különösen a szaplótelen mult — valoban megtannak, arról a felvételi vizsgánál elnöklő törzsiszi és az ezredparancsnok a felelős.

A csapatból kivételosen átvethetők a — kitünő minősítésű — 22—40 év közötti életkoru egyének is.

Azon ezelbol, hogy a csendőrség teljesen megbizható és elegendő mennyiségű jelentkezőt kaphasson: a felügyelőség a szükséghez képest esetről-esetre állomány-szükségleti beadványt terjesztett elő a hadügyminiszterhez. A hadügyminiszter elosztja a szükséges mennyiséget az ezredék között s meghagyja azok parancsnokainak, hogy a csendőrséghez jelentkezőket a követelmények lekuldtében személyes felelőség terh alatt vizsgálják meg s csak ha teljesen megfelelltek, akkor volt szabad őket a csendőrségnek átadni.

Kivételosen esetekben a csendőrfelügyelőség jogosult volt a hadügyminiszteriumnak javasolni, hogy a jelentkező biányt akkent fedezhesse, hogy egy-egy alantás csendőrtisztet a sorozásokra küldhessen, a ki ott a megfelelő anyagot kiválasztja s azt egyenesen a csendőrséghez soroztatja.

Csapatbeli altiszt csak mint közcsendőr volt átvethető.

A csendőrséghez átvett egyén, hogy valóságos csendőr lehessen, ha a csapatból közvetlenül jött át felévi, egybékent pedig egyévi próbaszolgálatot teljesített valamely szárnyparancsnokságnál. A hadsereg tenyleges állományából átlépett altisztek próbaszolgálati ideje csak három hónapig tartott.

A próbaszolgálat alatt a csendőrt kioktatják a gyakorlatra (különös tekintettel a portyázó szolgálatra), vira, birkózás, uszás, voltigározás, lövészet szintén tárgyul voltak a kiképzésnek. A szolgálati utasításokon kívül oktatást nyert a csendőr az irás, olvasás, rövid jelentések és felvételek szerkesztéséből is. De próbára tették különféle kísérletekkel személyi bátorságát és a szolgálatbani megbizhatóságát is.

A próbaszolgálat ideje alatt alkalmatlannak bizonyult egyén, ha a polgári életből vetetett át: elhocsáttatik; ha közvetlenül a csendőrséghez soroztatott, akkor sorhadi szolgálatra, ha valamely csapattestől, akkor ezen csapatához helyeztetik át. Ha a csapatból átvett egyén oly hibában szenved, a mely előbbi csapattesténél sem volt rejthető, vagy ha kiderül, hogy ez már csapattesténél is rossz magaviseletű volt, akkor a csapatához való visszahelyezése az illető csapatparancsnok költségére történt: ugyancsak a csapatparancsnok térítelte vissza a kine tárnalt a két zsold közötti többletkülönbséget is.

Tisztek átvételét a csendőrfelügyelő javaslatára a hadügyminiszter eszközölte. A törzsiszteket ő felsége nevezte ki a hadügyminiszter ajánlatára, a ki e tekintetben megelőzőleg a csendőrségi felügyelővel és a belügyminiszterrel folytat tárgyalásokat.

Szolgálat.

A csendőrség jogosult és köteles szabályai értelmében a szükséghez képest úgy polgári, mint katonai egyénekkel szemben akár saját kezdeményezéséből, akár pedig az illetékes hatóság felhívására felépni és eljárni. Tekintet nélkül az állásra, köteles a csendőr elfogni a tetten-értet, a csatargót s egyéb a közbiztonságra veszélyes egyéneket, a kiket azután 24 órán belül a legközelebbi közbiztonsági hatóságnak írásbeli — sürgős esetekben szóbeli — jelentés kíséretében átad. Mindezekről a szárnyparancsnoknak jelentést (rapport) kellett tenni.

Ha a csendőrnek tudomására jutott valamely hatóság közeg részéről elkövetett birtalmi hatalommal való visszaélés esete, akkor arról haladéktalanul jelentést kellett tenni.

Jogosult volt a csendőr szolgálatteljesítés közben vendéglökbe, csapaszekekbe, kávéházakba s minden e fajta nyilvános helyiségbe a nap bármely órájában mindaddig, míg azon helyiség a hatósági záróráig nyitva tartható: belépni és azt átkutatni, a szállodák és menedékhelyek vendégeinek névsorát átvizsgálni, a vendégeket szemügyre venni s a gyanúsakat előállítani. Kötelessége arra ügyelni, hogy a fentnevezett helyiségekben, valamint a színházakban és egyéb nyilvános mulatóhelyeken a közbiztonság és csend meg ne zavartassék s a záróra betartassék.

Magánháza csak írásbeli parancs alapján lephetett a csendőr. Kivétel volt ez alól, ha a házbelleket valamely elemi kár vagy csapás bekövetkezése elől kellett figyelmeztetni, vagy nldözés közben a tettes egy magánháza menekült. Azonban ilyenkor is, ha csak a késedelem nem járt veszélylyel, vagy a meghiusítástól nem kellett tartani, egy bizalmi férfit kellett magával vinni.

Köteles volt a szabad közlekedés fenntartását ellenőrizni, az ez ellen vétőket őrizet alá venni és előállítani.

Részvett a nepszumálásnál és segített az idevonatkozó kimutatásokat és hystromokat kitölteni.

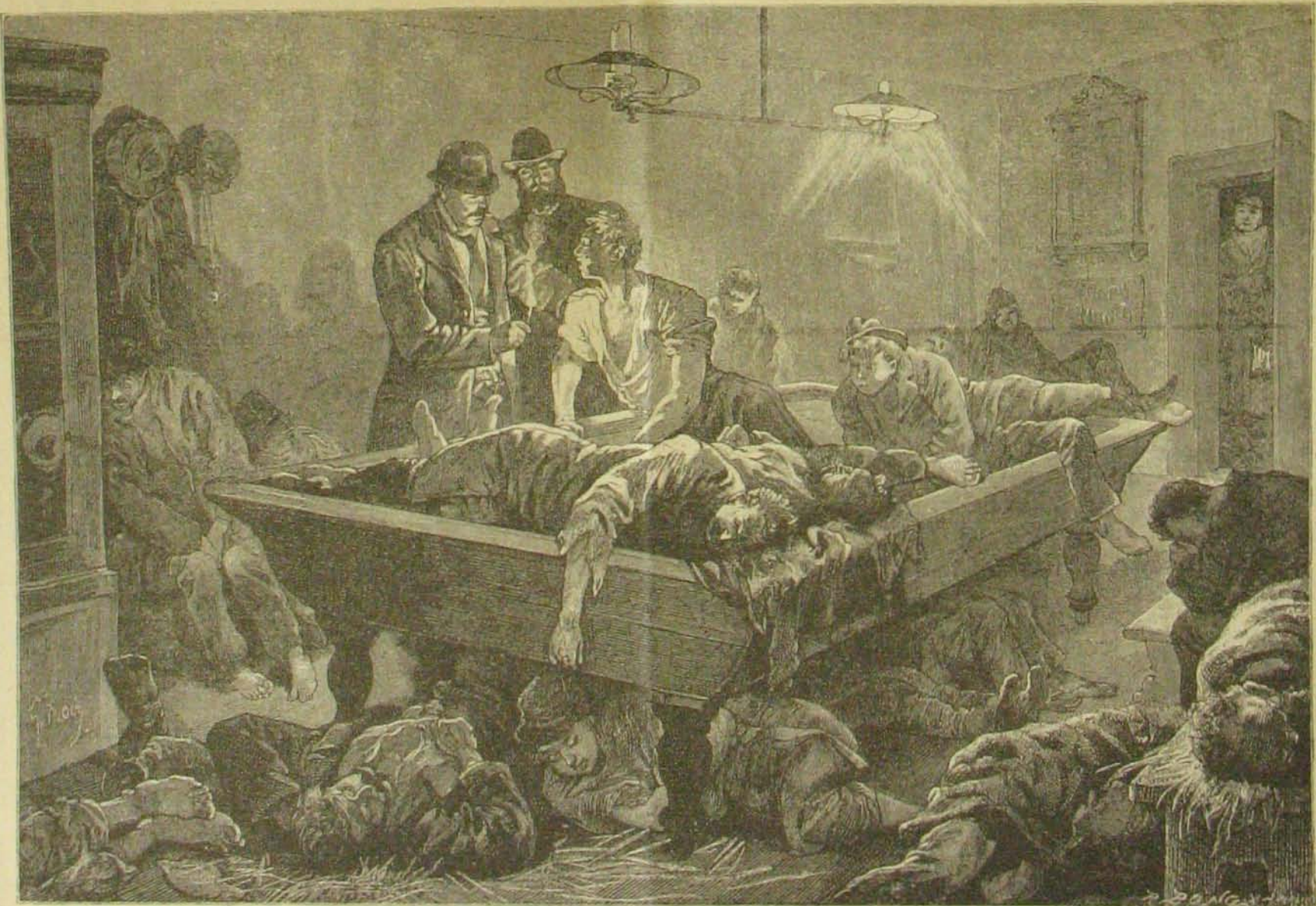
Köteles a futárokat és más utazókat, ha arra írásbeli parancsot kapott, kíséreni és oltalmazni. Ezt írásbeli parancs nélkül is köteles volt oly helyen megtenni, a hol a közbiztonság nem állott valami jó lábón s utonállók garázdálkodtak.

A szolgálatot teljesítő csendőr felszólítására köteles minden lakónai egyén, rompa és rendfokozatra való tekintet nélkül nevet, rendfokozatát, ezredet és tartozkodási helyét hemondani; sőt különleges esetben azt a nyilvános helyiséget, a melyben szolgálatban kívül tartózkodott, köteles volt a csendőr felszólítására elhagyni; ily esetekben a csendőr szinten köteles volt az illető tiszt kívánágára nevet és ezen parancsnokságot, melyhez tartozott, írásban átadni s hivatalos eljárásért felettes parancsnokának felelőséggel tartozott.

Altisztül kefelé minden katona köteles volt a csendőr

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmákosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva. Három dobozról íngy. postai szállítás.

Razzia a londoni csavargók közt.

felszólítására menetlevelet, szabadságjegyet, vagy egyéb okmányát, különösen pedig az előfogati igazolványát előmutatni; a ki az okmánynyal vagy igazolványnyal nem rendelkezett, azt a csendőr ezredébe visszakisérte. Hasonló elhánásban voltak részesítendőek a szökevények is.

Minden csendőrnek jogában állott a hadsereg legénységi egységére által erőszak vagy fenyegetés útján illetéktelenül harácsoló előfogatot azonnal hazaküldeni.

Hasonló joga volt a csendőrtisztnek a hadsereg bármily rendfokozatu és rangu tisztjével szemben.

Ha szükség volt rá, vagy ha az előfogatot igénybe venni szándékozó egy tiszttel egy legénységi állományú csendőr állott szemben, akkor írásbeli jelentést kellett tenni az esetről.

Katonai elszállásoknál, meneteléseknél vagy adóbehajtásnál (a mikor a rosszul fizető polgárt azzal serkentették az adó megfizetésére, hogy költségére katonaságot — néha egy századot is — szállásoltak el nála) köteles volt felszólításra a csendőrség ellenőrizni, hogy a szállásadó illetéktelen és jogtalan követelésekkel ne terbeltesse, viszont, hogy a katona a szállásadó részéről a köteles illetményekben részesítesse. A vétkeket a katonai, illetőleg a polgári hatóságnak kellett feljelenteni.

Csapatmeneteléseknél a csendőrség egyik őrstől a másikig kíséri kellő távolban a csapatot, az elmaradt katonákat sietésre serkenti, a kihágás elkövetését, valamint jogtalan követeléseket a polgári egységekkel szemben megakadályozza, a vétkes katonát az illetékes parancsnokának, a polgári egyént pedig az illetékes hatóságnak írásbeli jelentés kíséretében átadja.

Altisztől lefelé minden szabadságolt katona köteles volt azon községben, melyben 24 órán túl tartózkodott, az őrsparancsnoknál jelentkezni. Ez külön előjegyzést vezetett az ily katonákról és ezt bejelentette a szakaszparancsnokának is ugyancsak előjegyzés végett.

Hogy a csendőrség a hivatásával egybekötött kötelemeinek pontosan megfelelhessen, köteles volt az őrskörletbe tartozó összes utakat úgy éjjel, mint nappal állandóan akként portyázni, hogy felváltva legalább a legénység egyharmadának folytonosan portyázni kellett.

Ha egy járőr állomását több mint 24 órára elhagyta, köteles volt ezt a községi előjárónál bejelenteni, a ki erről előjegyzést vezetett.

Ugyancsak hasonló szolgálati könyvet vezet minden őrsparancsnok (és tizedes), a melybe a teljesített szolgálatoakat bevezeti.

Bizonyos időszakokban a tizedeségek és őrsők a nekik kiutalt őrskörlet határára járortalálkozást fogantositának; ezeknek idejét és helyét az ezredparancsnok — a közigazgatási hatósággal egyetértőleg — állapítja meg.

Ezen találkozásokkor kicserélik a járőrök a magukkal hozott feljegyzések alapján észleleteiket, kötelesek a

foglyokat továbbkicsérni, úgyszintén a szárnyparancsnokságboz szóló jelentéseket kicserélni, illetőleg átadni. A szolgálati könyvnek egyébként pontosan tartalmaznia kellett a találkozás, a fogolyátadás és a jelentéskicserélés összes mozzanatait.

A politikai és egyéb polgári hatóságoknak a csendőrséghez viszonyát az alábbiak szabályozzák: A belytartó, a főügyész (az országos bíróság vezetője) és egyáltalában mindazok a hatóságok, a melyek a koronaországokban a politikai, igazságszolgáltatási és pénzügyi vezetéssel voltak megbízva, a csendőrséget felvilágosításért vagy karhatalom gyanánt igénybe vehették s e tekintetben saját belátásuk szerint akár a csendőrszolgálathoz, akár közvetlenül valamely alosztályhoz fordulhattak.

A kerületi előjáró, a bíróság, az ügyész és a városkapitány felhívást intéztek a szárny- és az ennek alárendelt parancsnokságoknak. A járáskapitány (Bezirkshauptmann) hasonló felhívást intézhetett a szárnyparancsnokhoz és az alája rendelt parancsnokságokhoz. A járásbíró (Bezirksrichter) csak a tizedesség- és őrsparancsnokságokhoz intézhetett felhívást. Hasonló joggal birt a működési körrel, felruházott polgármester is.

A csendőrségi szolgálat mikénti végrehajtásába a polgári és katonai hatóságok nem szólhattak bele.

Elv volt, hogy — a mennyiben nem saját kezdeményezéssel szolgálatról van szó, tehát nem kizárólag saját felelősségére működik — a csendőrség csak akkor léphet fel valamely polgári vagy katonai hatóság felhívására, ha az írásbeli felhívást intéz hozzá.

Szóbeli parancsot csakis az ezredköteléken belül álló előjárók adhattak.

Már említettem, hogy a községi előjáróság hivatott és köteles volt a csendőrség működését ellenőrizni; e célból felettes hatóságának bizonyos időközönként jelentést tenni tartozott. (Vége köv.)

A csendőrörsök közzagdálkodása.

Irta: Argus.

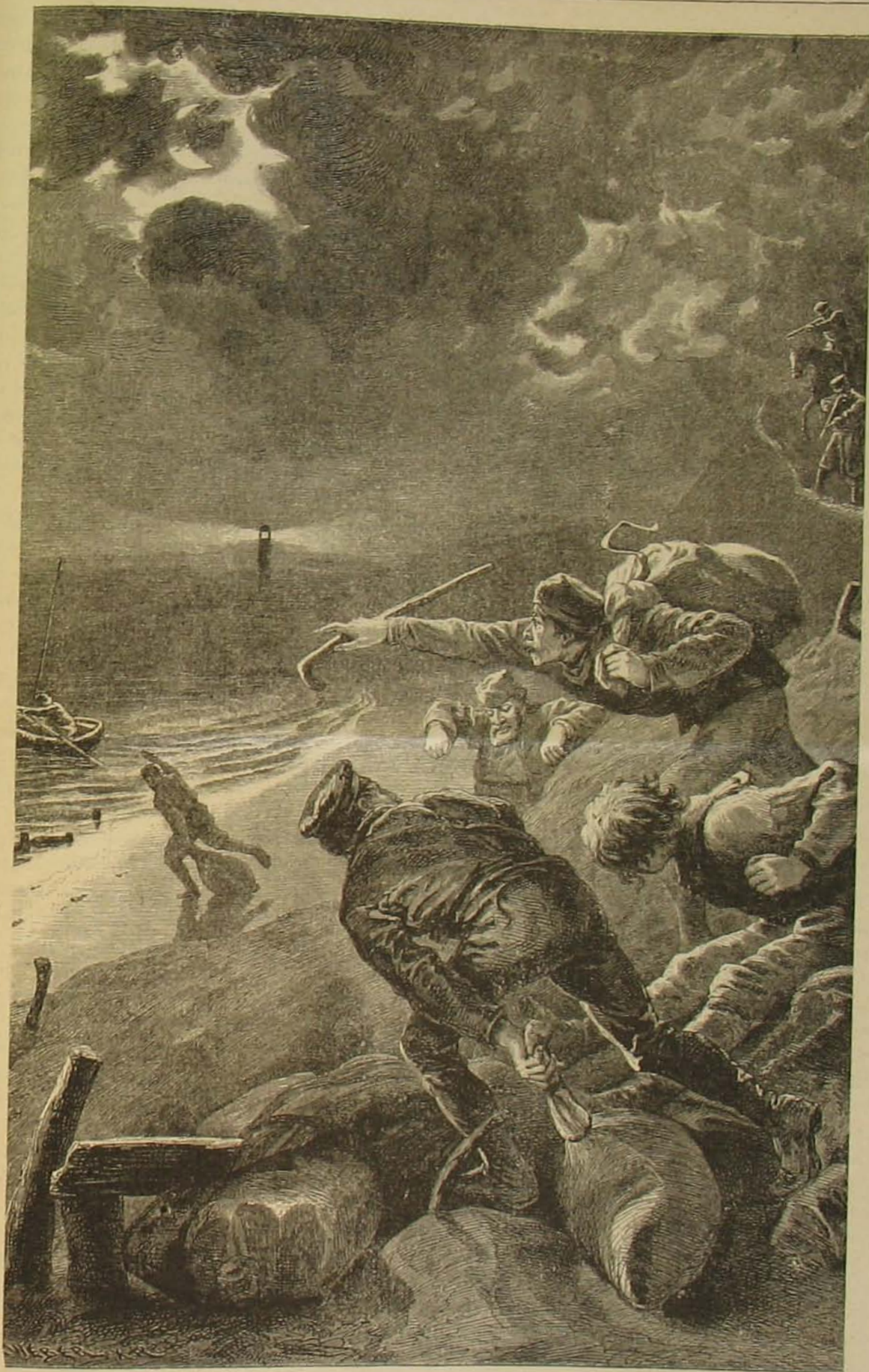
(Vége.)

Ujabbán már a házinyul-tenyésztés is igen hasznosnak ígérkezik. Ennek a tartása is kevésbe kerül, a mellett szaporaságánál és izletes husánál fogva igen előnyös. Csakhogy nem ajánlatos vermekben vagy épületekben tartani, mert a földet össze-vissza turkálja s az épületeket megrongálja. Legjobb deszkából készült záros ketreczekben tartani. A hímek közül, évenkénti ujabb és ujabb felváltás mellett, legfeljebb csak kettőt szabad meghagyni s ezeket is, a párosodás idejét kivéve, a nőstényektől mindig elkülönítve kell tartani. Ugyancsak így kell elkülöníteni a szaporodófélben levő nőstényt is és a ketreczét a szaporodás idejére törekes szalmával bealmozni, hogy kicsinyeinek alkalmas fészket készíthessen benne. A szaporulat egyhónapos, hathetes korában már fogyasztható.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legutányosabb áron
ERRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 83—59.

BUTOR

Meglepett csempészek.

Kecskét vagy birkit tartani a pusztán vagy falusi örsöknek ajánlatos ugyan, de csak nyáron érdemes. Ellenben az őszi és a téli időszakban, azonnali levágásra beszerezni, bármelyik örsnek is ajánlható. Magam is próbáltam és igen jól kilizette magát. Azt tapasztaltam azonban, hogy csak akkor érdemes vele foglalkozni, ha tulajdonosoktól otthon és nem a vásáron kereskedőktől vesszük. Közvetlen a tenyésztőtől, kifejezetten saját fogyasztásra, kevés alkudozás mellett elég jutányosan meg lehet szerezni, de már piacokon, vásárokon kereskedőktől, sokszor másod-, harmadkézből venni, alig jön kevesebbe, mintha mézáróstól vennénk.

Ezekkel, azt hiszem, kimerítettem a közgazdálkodás körüli termelés és tenyésztésre vonatkozó adatokat. Most áttérek a közgazdálkodásnál szükséges és csak vásárlás útján beszerezhető cikkek beszerzési módzataira.

Azokról a cikkekről, a melyeket csak kereskedőktől szerezhetünk be, mint pl. cukor, kávé, fűszerek stb., csak annyit említek meg, hogy legjobb állandóan egy és ugyanazon kereskedőtől vásárolni, még pedig a mit lehet, csak nagyban. Ezzel bizonyos előnyt biztosíthatunk magunknak úgy az áraknál, mint a minőségnél és a mértéknél. Mert egy jólzető és állandó vevőt a kereskedő nem igen szeret elveszíteni, ép ezért bizonyos ármérséklettel és tisztességes kiszolgálással biztosítani igyekszik magának.

Ugyancsak így kell eljárunk a busszükséglet beszerzésénél is. Ennél is előrünk, még kisközségekben is, 8—10 fillér árkedvezményt, ha folytonosan egy és ugyanazon mézáróstól, illetve hentesmestertől vásárolunk. Természetesen sulyt kell fektetni arra is, hogy csak olyan kereskedőtől vásároljunk, a melyiktől csak jó minőségű árukat kaphatunk.

Ha az örsparancsnok és gazdálkodásvezető elég ügyesek és tapintatosak ezeknek megválasztásában, sok előnyt biztosíthatnak a közgazdálkodásnak. A tisztességes érintkezés és szívélyes modor a legjobb ajánlólevél itt is, mint sok más eljárásunknál.

Más egyéb, pl. gabona, tengeri, bab, zöldség stb. bevásárlásánál azonban, ha t. i. ilyeneket magunk nem termelhetünk, sohse forduljunk kereskedőkhöz. Ezeket mindenütt és mindenkor előnyösebb közvetlen a termelőkötől beszerezni és pedig rendszeren a cséplés, bab- vagy tengeriszedés, illetve a zöldség felszedése idejében.

Ilyenkor a termelők legnagyobb részének szüksége van a pénzre napszámosok kifizetésére s más sürgős kiadások fedezésére és az árak mikénti alakulásával sincsenek még tisztában egészen, tehát olcsóbban meg lehet tőlük kapni mindent.

Az örsök legénységének igen jó alkalma nyílik szolgálati eljárás közben kipróbálni, hogy kitől és mit lehet olcsón beszerezni. Rá kell tehát szoktatni a legénységet, hogy ne hártsanak minden ily dolgot a gazdál-

kodásvezetőre, hanem mindannyian puhataljanak előnyös bevásárlási forrás után és tapasztalataikat otthon egymással közölve, a legjutányosabb helyről való vásárlásban állapodjanak meg.

Én mindig igen jó eredményt értem el ezzel az intézkedéssel. Magam is mindannyiszor érdeklődtem, de a legénységet is rászoktattam, hogy tudakozódjanak ilyen bevásárlási források után. S ilyen eljárás mellett pl. egyik örsön a piaci áraknál egy koronával olcsóbban és kétszer rostált gabonát szerezhettem be. Ugyanott 20—30 fillérral olcsóbban vettem meg zsákszámbra a csöves tengerit, mint mások s még emellett úgy a gabonát, mint a tengerit, a termés színhelyétől fizetés nélkül be is szállították. Ezzel elértem azt, hogy míg elődeink ugyanazon az örsön három év alatt, rendes viszonyok között, semmi gyarapodást sem voltak képesek felmutatni, az én vezetésem és oktatásom alapján ³/₁ év alatt fejenként 82 koronával emelkedett az örs vagyona.

Elődeink pl. az előző őszen a piaci árak szerint kereskedőktől és magánosoktól is, de a piacon, 200 K értékű csöves tengerit vásárolván, két darab sertés felbizlalása és a tenyészbaromfi kiteleltetése után májusban csak hét zsák csöves tengerit voltak képesek felmutatni. Én pedig ugyanolyan termésviszonyok között a gabonát is — mint említém — egy koronával olcsóbban vettem; tengerit pedig csak 134 koronáért szereztem be, mégis két sertés felhizlalása és a baromfi kiteleltetése után hét métermáza szemes tengerink került eladásra, a melyért az őszzsel kiadott összegnek majdnem ²/₃-át visszakaptuk tavaszszal.

Nagyon természetes, hogy az említett 82 K gyarapodás nem épen a gabona és tengeri bevásárlásánál ekként mutakozó különletből és nyereségből került, hanem az időnként eladott felesleges és nélkülözhető haromfi, tojás, malacok árából és a minden téren való jutányos vásárlásoknál elért vagyoni gyarapodásból keletkezett.

S a mellett, hogy olcsón, de jól éltünk, a szemlelő szárnyparancsnokom őszzsel, a dusan megrakott éleskamránk, gabona-, tengeri- és tűzifakészletünk, baromfi és sertésállományunk láttára, még meg is dícsért bennünket, midőn jelentettem, hogy mindezeket milyen olcsó árban szereztük meg.

Nyolcz esztendei külszolgálatom alatt öt örsön voltam s azok egyikén — mint fentebb is említettem — majdnem semmiből tudtam két, év alatt 148 K fejenkénti vagyont teremteni az elmondott módszer szerint, de a többi örsön se vesztettem el a befizetett tőkéből egyetlen fillért sem, sőt mindenikről, ottlétem tartamához képest 50—80 K gyarapodást vittem el s emellett egy-egy jól rendezett viszonyok között levő közgazdálkodást hagytam vissza. Pedig a napi betét mindenütt, az akkori viszonyoknak megfelelően, 90 fillér volt s a termés- és

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az uszas dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegedon, Kárász-utca 6. — Alapítva 1863-ban.

Csendőrség részére előnyös részeslettséget kedvezményi Kivátsra képes árjegyzékkel valamint örsöknek választékul szolgál.

létszámviszonyok se voltak mindig kedvezők és sohasem voltam egyetlen olyan őrsön sem, a hol uradalmaktól vagy magánosoktól ingyen földet vagy tűzifát — a mi különben tiltva is van, — vagy számba se vehető árért bármit is kaphattunk volna.

Hanem az bizonyos, hogy úgy gazdálkodásvezető, mint később másodaltiszt és őrsparancsnak koromban nem szolgált velem egyetlen csendőr vagy altiszt sem, a kit, ha eleinte buzgódozott is a közzgazdálkodási vagyongyarapításához való fentebbi módszer szerinti közreműködéstől, hosszas és erélyes befolyásolás mellett rá ne tudtam volna arra szorítani. S ha egy őrsön egyetkettőt bevezettem a kellő eljárásba, ez már magával vitte a többi, úgy hogy csak épen felügyeltem őket.

Mindezekből kifolyólag, mint azt cikkem elején is említettem, személyes tapasztalatból állithatom, hogy az őrsök közzvayoni állapotának minősége sohasem a létszám és termésviszonyoktól és nem is a drágább vagy olcsóbb megélhetéstől függ csupán, hanem attól, hogy mennyire törekszik a legénység a közzvayon gyarapításában közreműködni.

Ott, a hol az őrsparancsnok és a legénység csak fogyasztani tud, de a beszerzés súlyos feladatát egyedül a közzgazdálkodásvezetőre hárítja; s a hol az őrsparancsnok és gazdálkodásvezető nem bír kellő befolyást gyakorolni e tekintetben az őrs legénységére, sőt maga sem rendelkezik kellő tapasztalattal vagy nem jár elől jó példával a többiek előtt, rendezett anyagi viszony közzgazdálkodás sohasem volt és nem is lesz, de nem volt és nem is lesz a legénység se megelégedett.

Ellenben ott, a hol az őrsparancsnok és közzgazdálkodásvezető törődik a gazdálkodással s e tekintetben a többi legénységet is együttesen és oly erélyesen befolyásolják, buzdítják, hogy a közzvayon fenntartására és gyarapítására közös akarattal és vállalva mindenki a saját tudása és tapasztalata szerint közreműködik; s a mi szintén főkövetelmény, egy minden tekintetben megfelelő főzönöt állandósítani tudnak: — a közzgazdálkodás mindenkor rendezett anyagi viszonyok között lesz tartható; az egyeseknek eltávozáskor való kielégítése soha akadályba nem ütközik; az őrs soha adósságba nem keveredik; a napenkénti ellátás mindig kifogástalan s egyszermind a jó és bőséges ellátás mellett a legénység is egészséges, megelégedett és szolgálatképes lesz és a mi a legfőbb, a saját anyagi viszonyaira nézve is megtanulja a takarékoságot.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Ügyes fogások.

Alig múlik el nap, hogy valamilyen nagyobb szabású család osnyról ne írának az újságok. Nálunk hát' Istennek, meg nem olég leleményesek a derék emberek, s ezen

a téren határozottan a külföld viszi el az elsőséget. Azt azonban meg kell adni nekik, hogy nem egyszer nagyon mulatságosan intézik ügyeiket, úgyannyira, hogy nem tudja az ember, min csodálkozzék jobban a családok találékonyaságán vagy a becsapottak könnyen hívőségén, hogy ne mondjuk — butaságán.

Talán még mindenki emlékszik Humbertné esetére. Ezen ügyes, okos nő a legravasabb, legokosabb párisi bankárokat tíz évig vezette az orruknál fogva. Kitalált egy mesét egy ládába zárt vagonról, a melynek a kulcsához nem juthat hozzá hosszadalmas és bonyolult pórei miatt. És az óvatos pénzemberek milliókat hiteleztek erre a mesére... Mikor aztán azt a pénzeszekrényt végre mégis felnyitották, mindössze egy fületlen gombot találtak benne.

Egész csinos és érdekes téma az a «találmány» is, hogy lehet a tengervizből aranyat nyerni? Persze ehhez is sok pénz, és nagy befektetés kell, mert a nagytőkéssek általában csak olyan tervekben biznak, a mibe legalább egy fél milliót lehet beleverni. Apróságokkal nem foglalkoznak. Szolid vállalkozások iránt, a melyekből egy ügyes ember — ha megkapja — tízezer korona befektetésből 50 ezret tudna nyerni, ilyenek iránt nem érdeklődnek. De szívesen áldoznak egy milliót, ha egy jó svadáju szélhámos hálójába kerülnek.

A «tengervizből aranyat» című trükk áldozata lett például évekkal ezelőtt egy John S. Moore nevű amerikai milliárdos, a kinek két millió koronájába került a következő eset. Megjelent nála két ügyes szélhámos s ezek felszólították, hogy csináljon egy konzoreziumot a találmányuk értékesítése számára.

— Miről van szó? — kérdezte Moore.

— Arról, hogy eljárásunk folytán kivonjuk a tenger vizében levő töménytelen mennyiségű aranyat — volt a válasz.

— Mennyi pénz kell ehhez? — kérdezte ismét a milliomos.

— Két-három millió.

— És be tudják önök bizonyítani, hogy ezt tényleg meg lehet csinálni?

— Igen.

— Akkor én magam adom elő a szükséges pénzt.

Azzal elmentek valamennyien egy vegyészhez, attól vettek tíz-tizenöt kiló tiszta higanyt. Ezt zsákba tették s a milliomos szemeláttára összekeverték valami fehér színű folyadékkal. A zsákot azután lesüllyesztették a tengerbe, ahonnét másnap vették csak ki. Mikor a higanyt Moore jelenlétében megvizsgálták, kitűnt, hogy az a tengerben aranyamalgammá változott. E meggyőző bizonyosság előtt meghajolt a kapzsi milliomos, a kinek eszébe sem jutott az a gondolat, hogy a szélhámosok azzal a fehér folyadékkal keverték az aranyat a higanyhoz, a melyet a szeme előtt öntöttek a zacskóba.

Most már elosévelt trükk, de annak idején jó volt a gyémántok mesterséges előállítására is. Az ilyen esetek ugyan legtöbbször nem kerülnek a nyilvánosságra, mert a kárvallottak szégyenlik a butaságukat, de egy esetről mégis van pozitív tudomásunk. Az áldozat egy dél-afrikai gyémántbánya tulajdonosa, a ki a «találmány» segítségével uralkodni akart a gyémánt piacon, s ezért mindent elkövetett, hogy a kísérletek titokban maradjanak. Feljött Párisba a munkát személyesen ellenőrizni, s a próbák oly jól sikerültek, hogy ő habozás nélkül bi-

LEGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.

Varrógép, kerékpár, gramofon és lemezek **kedvező részletre** Havonta 17 felvételek. Mindenféle alkatrészek kaphatók. Nagy javítóműhely. — Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

● ● **KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED.** ● ●

zott rá a feltalálóra egy millió koronát. A rendőrség derítette ki, hogy a kísérleteknél a «mű gyémánt» jó előre oda volt készítve...

A legjobban jövedelmez az antikvitásokkal való kereskedés. A meggazdagodott bankárok és üzletemberek, a kik saját szakmájukban mint szakértők szerepelnek, — többnyire azt hiszik, hogy a művészetek történetében is szakértőkké váltak. És erre az önbizalomra lehet a legbiztosabban építeni. Még pedig a következőképen:

Kibérelnek valahol Francia- vagy Olaszországban egy ódon, roskadozó kastélyt, azt berendezik régi butorokkal, s feldisztatik híres emberek festményeivel. Minél régebbi minden, annál jobb. Annál inkább elhiszi az utas, a ki véletlenül vetődik arra a tájra, hogy egy aranybányára bukkant, a melynek tulajdonosa, a tönkrement földesúr most kényszerítve van «családi ereklyéitől» megválni. A vendéget az elszegényedett család egy régi szolgálója fogadja, — lehetőleg magyarván, haragosan. A szebb «műkincseket» nem is szívesen mutatja meg, mintha csak fájna neki megválni ezektől a régi emlékektől. Itt nem lehet csalódní, kiált fel a művásárló, s dehogy mutatja meg szakértőnek... majd, hogy még az elhalászsa az orra elől... inkább ad potom tizezer frankot egy olyan darabért, a mi legfeljebb száz frankot ér...

Eznek a következménye aztán természetesen az, hogy Morgan, Hammán s más pénzkirályok világhírű képtárában egész értéktelen hamisítványok is vannak. Morgan például egyszer óriási pénzeket fizetett egy Boticelli-féle olajfestményért, bolott tudott dolog, Boticellinek csak tempera festményei vannak.

... Bizony, bizony, az emberek butaságára spekulálni, a legjobb üzlet.

KÉPEINKHEZ.

Razzia a londoni csavargók közt.

A világvárosok büszke palotái mellett úgyszólván észrevétlenül buzognak meg a nyomor, a szeny és bűn tanjai. A szegénynéplakta városrészek piszkos lebuji, kvártélyos lakásai ezek, a melyekben a lakosság soprodeke, a züllött cselédek, munkanélküli csavargók, szülők nélküli romlott gyermekek, iszákos nők és férfiak adnak találkozót egymásnak. Egész napon át szótiszórván élnek a nagy világvárosok forgatagában ezek a számtalan alakok, ám este, különösen a téli időszakban, mikor metsző szél sivit végig a nagy bérpaloták sorai között, benépesítik a pálinkás butikok, füstös csapszékék, gyanus kávémérések piszkos helyiségeit, hogy mielőtt zaufolt kvártelyukon nyugovóra térnének, megszokott pálinkájukat vagy olasz teájukat elfogyaszszák. Sőt nagyobb részben ott is maradnak egész éjjelre a gyanus helyiségek mellékszobáiban, konyháiban s rozoga biliárdokon, szenesládákon vagy a padlón végignyulva keresnek pihenést rongyokba burkolt s hidegtől meggemberedett tagjaiknak.

Hiába vannak a szegényházak, a hatósági intézkedések, a rendőrség razziai s a napenkénti eltoloncsolások, a világvárosok eme parazitáit megfékezni, rendes helyre szoktatni, számukat csökkenteni nem lehet. Képeink egyikén egy ilyen londoni lebuji mutatunk be olvasóinknak, a melyben a rendőrség épen a csavargók egész csoportját lepte meg, nagy rémületet keltve a helyiség minden zugában meghuzódott gyanus alakok között.

Meglepett csempészek.

Az előbb említettekhez ugyancsak hasonló alakok a határszéli csempészek, a kik a legraffináltabb surszangal, járailan utakon, eltakart ösvényeken bolyongva igyekeznek kijátszani a batárörök éberségét. Vad, elszánt, mindenre képes népség ez s bizony, ha menekülésük megkívánja, sokszor élet-halálharcot vívnak a pénzügyörökkel és határörökkel s nem rettennek vissza a gyilkosságtól sem.

Ha azonban még elég idő van a menekülésre, akkor eszeveszetten rohanna, magukkal czipelik a csempészett tárgyakat, hogy ha már megszenvednek érte, legalább megmenthessék a rajtoküött határ- vagy pénzügyörök elől. Hogy pedig menekülésüket megkönnyíthessék, már eleve elhárítanak utjokból minden akadályt s ha valahol folyók szelik át a menekülés útját, a parti fák és bokrok alatt előre elrejtett csónak vár rájuk s ha egyszer megközelíthetik vagy belevehetik magukat, mint az a közölt képen is látható, még a puskaszó se bírja őket menekülésükben megállítani.

HIREK.

Baleset. Szudarovich Béla hadnagy, zernesti szakasparancsnok, november 26-án Orlát községből álmomáshelyére utaztában, vonatcsatlakozás hiányában Brassóban meghált. Reggel, midőn már majdnem teljesen fel volt öltözve, zubbonyát akarta magára venni, melynek zsebéből egy 6 mm-es Klement-féle zsebpisztoly véletlenül a földre esett és elsült. A pisztoly lövedéke a hadnagy jobb lábába batolt és a czombban fölfelé haladtában megakadt. A sebesült hadnagy a brassói városi kórházba szállítottott, a hol a lövedék műtét útján lábából eltávolítottott. A sérülés, ha szövödmények nem állanak be, utókövetkezmények nélkül, gyorsan fog gyógyulni.

Halálos baleset. Gy. Szücs Lajos őrsvezető cz. őrmester, Kiskunmajsa őrsparancsnok, Foga Gyula ottani őrsbeli próbacsendőr, december 4-én este 1/2 9 órakor ismétlőpisztolylyal véletlenül agyonlötte. Az eset kivizsgálására a hadbíró a helyszínére kiszállott.

Leégett őrszlaktanya. A beregmezei Szarvasháza községben, november 29-én este 7 órakor Mermerstein Bizik lakóházában tűz keletkezett, mely az azzal egy fedél alá épített őrszlaktanyát is teljesen elhamvasztotta. Tropa. pánztár, butorzat, a legénység ruházata és fegyverze a legénység által megmentett, csupán a padláson elhelyezett szenyes ruhaládában volt kincstári és magánféhémemü égett oda. Az őrs ideiglenes elhelyezéséről gondoskodás történt.

Egy őrmester megsebesítése. Mohai István őrsvezető cz. őrmester, nagyiklodi őrsparancsnokot, november 21-én este 8 órakor, midőn az őrsirodából lakására ment, Kimpán László és Kóser János nagyiklodi legények, afeletti boaszujokból, hogy az őrmester őket kihágásért többiben feljelentette, orozva megtámadták és ködöbálásokkal súlyosan megsebesítették. A beismerésben levő tettesek az őrs legénység által elfogva, a szamosujvári kir. járásbírósnak átadattak.

Kérelem. Horváth János, ideiglenes szabadságon levő csendőr, ki Verseezen, Zsák-utca 9. szám alatt lakik, kéri a vele 1911-ben az ekési őrsön együtt szolgált Réti István csendőrt, hogy egy fontos magánügy elintézése céljából címét közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK

A leghosszabb alagutak. Egy közlekedési ujság abból az alkalomból, hogy nemsokára átadják a forgalomnak Németország leghosszabb alagútját, a Distolrasen-alagutat, Elm mellett a hern-frankfurti vasúti vonalon, az alábbi kimutatást közli a világ leghosszabb alagutjairól.

Név	Ország	Hosszúság méterekben
Simplon	Svájc—Olaszország	19,803
Szent Gotthard	Svájc	14,998
Lötschberg	"	14,536
Mt. Cenis	Francia—Olaszország	12,233
Arlberg	Ausztria	10,270
Ricken	Svájc	8,604
Tauern	Ausztria	8,585
Münster-Grenchon	Svájc	8,560
Giovi-Gallerio	Olaszország	8,260
Hauenstein (ép. al.)	Svájc	8,148
Col di Tenda	Olaszország	8,100
Karawanka	Ausztria	8,016
Borgello	Olaszország	7,750
Hooeac	Észak-Amerika	7,640
Severn	Anglia	7,260
Marianopoli	Szicília	6,480
Wochein	Ausztria	6,300
Distolrasen (ép. al.)	Németország	6,300
Sutro	Észak-Amerika	6,000
Albula	Svájc	5,964
Totley	Anglia	5,693
Nerthe	Franciaország	5,620
Gravehuls	Norvégia	5,311
Uspalle	Argentína-Chile	5,035

Az étkezés tudománya. Egy amerikai orvos — a név nem fontos, a multkoriban könyvet írt az étkezés egészségtanáról. A derék amerikai könyvében azt az állítást kockáztatja meg, hogy az úgynevezett nehéz ételeknek ismert élelmiszerek tulajdonképp könnyen emészthetők, ellenben a fehér háról azt állítja, hogy téves az a róla általánosan elterjedt nézet, hogy ez a hal foszfortartalma miatt jótékony hatással volna az idegekre, még pedig azért, mert egyáltalán nem foszfortartalmú. Annál nagyobb dicsérettel emlékszik meg az osztrigáról. Az étkezés tudósának állítása szerint ugyanis az osztriga rendkívüli mértékben táplálja az agyat, s különösen a szellemi munkás nyelheti le jó lelkiismerettel és abban a tudatban, hogy minden lenyelt osztriga egy új gondolatot, vagy egy oldalnyi új értékes kéziratot jelent. A szerző ilykép — szórakoztatva és oktatta — sorra veszi az összes ételnemeket, mignem a pecsenyéken és szárnyasokon keresztül elérkezik az édes tésztkhoz. Ezeket a tudományosan képzett evő bizonyos tisztelettel élvezheti, mert túlnyomó részben szónhidrátokból állnak, s ezért a testre legalább is oly fontosnak, mint a fehérnyanyagok. Végül a kávé és a szivar is egészségtani bírálatban részesülnek, mely mindkét esetben igen előnyös.

A német császár mint az állatok barátja. A német császár nomrégiben a berlini Tiergartenen átlövagolt és az egyik út felől egy nagy bernáthegeyi kutyát pillantott meg, mely lihegve és kimerülve egy ócskavassal és hasonlókcal túlságosan megterhelt kocsit vontatott. A kocsi gazdája nemhogy segített volna a kutya túlnagy terhén, de káromkodás közben folyton ültelgette.

A császár gyorsan odalovagolt és szó nélkül elállta a fogat útját és haragos szemmel méregette a fogat gazdáját. Azonnal ott termett egy rendőr, kit a császár az ember feljelentésével megbizván, eltávozott. Másnap a császár küldötte 250 márkáért megvásárolta a kutyát, mely ár némi vigasztalás volt az állatkinzásért szenvedett büntetés mellett. — A másik eset a következő. A császár a helgolandi vizekben járt Hohenzollern nevű hajóján és erős vihar közben óvatosan ment a hajó a kikötőbe. A császár észrevette, hogy a hajójával egy irányban járó halászbárkák egyikéről egy erős hullám lesöpört egy kutyát a tengerbe. A császári hajót követő kíséret hajóról egy matróz a vízbe ugrott és a küzködő kutyát kimentette. A császár, a ki az egész jelenetet figyelemmel kísérte, a matrózt a Hohenzollern hajó magára elé parancsolta és megkérdezte, nem volt-e kissé meggondolatlan, hogy életét a veszedelmes hullámokban kockáztatta. A matróz azt válaszolta, hogy igen jó és kitaró úszó és bogy már más izben is mentett ki állatot a hullámok közül. «Akkor fiam» — mondta a császár — «nagy állatbarát vagy.» «Igenis felség» — válaszolt a matróz. «Ha így van a dolog, akkor emlékül megtartbatod a kutyát, melyet gazdájától meg fogok vásárolni», hangzott a császár határozata. Így is történt. A császárnak tetszett a matróz bátorsága és nyíltsága, a Hohenzollern legénységébe soroztatta és csakhamar főmatrózzá léptette elő.

Gyilkosság hipnozissal. Egy arkansasi farmerekből álló esküdtszék bűnösnek mondotta ki a magnetikus tudományok egyik tanárát két asszonynak hipnozissal való meggyilkolásában. A vádlott, félig vak, ősz ember, a neve Farrel. Az ítélet ellen nem tiltakozott, föllezést se jelentett be. A gyilkosság eszköze egy Turner nevű ember volt, a ki Farrel hipnotikus hatalma alatt megmérgezte feleségét, mostohaanyját és azután öngyilkosságot kísérelt meg. A bűn Turner naplójából derült ki. A nyilván örült ember elhitte Farrelnek, hogy régen meghalt Róbert fia azt kívánja, hogy ő is, meg a felesége is kövessék a másvilágra. A szerető fiú azonban kikötötte azt is, hogy szülei teljesen vagyontalanul hagyják oda a földet és pénzüket legjobb lesz, ha Farrel professzorra hagyják. Két nappal a gyilkosság előtt Turner ezeket írta naplójába: «Farrel tanár is úgy döntött, hogy leghelyesebb lesz Róbert kívánságait teljesíteni. Ő már megszerezte a mérget is. A végrendeletét megírta már, csak az van hátra, hogy aláírjam. Holnap ez is megtörténik». A bullák mellett megtalálták a végrendeletet és az Farrelt tette meg kizárólagos örökösnek. Az esküdtek ítélezése után a város minden harangja megszólalt. E jelre a lakosság abbahagyta a munkát, a törvényszék elé sietett és örvendezve vette tudomásul az ítéletet. Mialatt börtönbe kísérték, Farrel ezeket mondotta. «A másvilág nagy szellemei tudnak megpróbáltatásomról és szenvedéseimről. A halottak mellett tanuskodnak».

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyéget ne küldjenek.

Almásifügyi öreg esendőr. Hyea szövetszolgálati szervezeti közgazdálkodási viták előtérbe hozásáhozunk, ha panasz van, forduljon előjáróhoz.

K. esendőr. Ha a kutasot megkapta, igen.

Culpa. Nem kell kénni.

Huszt. Az illetékesbályszt határozványát mérnökök.

Delonát. 1. A hatóság díjba. 2. A 3. oszt. legényességi katonai szolgálati jel csak a teljes 6 évet szolgáló egyének részére illetékes.

13. A katonai hivatásúakörnyezetre átkészít a kérdézet rovásban nem szerepel.

Csendőr. Menetközvetlen kívül bármikor viselheti a füstszalagot.

23. XX. 1. Igen. 2. Az őrsirodában lévő ágy fehércsalajját.

E. E. 1. Hatáson értelmezni. 2. A megjelöléstől. 3. Be kell bizonyítani, hogy mindez tényleg így történt.

Határszéli esendőr. Már megbeszélődött.

25. Cs. Csak akkor viselheti, ha újból kicserézik.

Dunament őrs. Nem volt mozgósítás. — A határszéli szolgálattal állandó.

Határrendeszet. Az előjárók majd elintézik.

K. őrmester. Az illetékesbályszt határozványát mérnökök, Kosma. Pajtásunk van igen.

Szakolca. Egyelőre felsőbb intézkedés. Biztán csak idővel jarnak tekintetbe. A jövőre nézve nem is állíthatóak.

V. esendőr. 1. Ha te tudja igazolni, hogy nem ő a tulaj. — talán sikerül. 2. Fontos üzenet önnök is kell.

Alázatos. Nem illetékes.

Sz. E. 1. Nézetünk szerint nem. 2. Kereszti. 3. Téli. — ha te tudja igazolni, hogy a megszokás nem az annál többé folytatni lehet.

Sorsjegyekről: Szán esendőr. M. Nagylak. Igazl. óra. sorsjegyei nem nyertek. — E. E. Sorsjegye jegyzékünkben most kerül elő.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Időiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 december hó 1-ével:

Hudász Mihály, VII. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, a megajtott felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkeltési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Kőszeg.

Táborosi Sándor, II. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, a megajtott felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkeltési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Karánszabes.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Czinki József esendőr, mert előjáró különítmény parancsnokát egy életveszélyes támadástól, a kellő pillanatban alkalmazotti eredményos kardfegyverhasználatával valóságos helyzetéből kiszabadította s megmentette.

Jóna Sándor őrsvezető sz. őrmester és Tatár János esendőr, mert midőn a balatonlellei furdőkülönítmény két tagja nagyszámú felkeltett tömeg által megtámadott, a vett értesítés után azonnal a leggyorsabbán a helyszínére siettek s ott megfelelő határozott fellépéssel az életveszélyben forgó bajtársukat viadságos helyzetükből kiszabadították.

Előléptettek:

1913 december hó 1-ével:

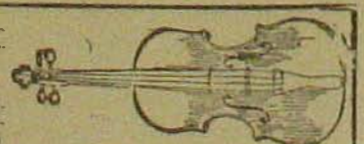
őrsvezető és őrmesterekké

a m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Hilák Ferencz, Vendégh Gergely, Papp György és Kicsindi János esendőr ez. őrmesterek

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tisztelettel nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azon ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az legodú gordonka, zsinhalom, harmonium, harmonika, fa-, reznyó-hangszert, húr-, stb., míg Reményi legújabb hangszeregyesztét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. Kölön költségvetés ajánlatot. Kivétel a világ minden részébe ugyan és késznyben. Az összes hangszerek javítása szakemberen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

☎ Telefon 153-44. szám. ☎

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök: lakberletiltás ellenében.

Külföldi pénzüemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és köszpénzért való eladása.

Felgyűnk betéteket takarékpénztári könyveskőre 1 Öy takarékhatalm után, melyeket ha bármely lemondási utó lakótése mellett helyeknek el iszertünkkel, 6% (hat) betéti kamattal üzemünk (A tőkeamatadólevonással) 12 Öy-tek rék-betét után, melynek a helyed az 1 pontban jelzett. — m. dás) időt ki nem köll. 5,5% (öt és fél) betéti kamattal. üzemünk (A tőkeamatadó levonással.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidék. intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönökkel foglalkozunk kezesség mellett vagy eszalogos biztosíték ellenben, jó anyos kamattal mellet. Utalványok, intézvények és chequék beszedését vállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Veszünk és eadunk értékpapírokat, idegen pénzeket

Katonai szolgálati jellel elláttatottak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:
Szabó Elek esendőr, 1913 november 26-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttatottak:

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Ani Péter, Kanász András, Árpástoán János, Császár János, Szász József, Bíró József L., Balázs Lőrincz, Simó Péter, Simon György, Ferencz Gyula, Veres Lajos, Fábrián Dénes I., Borza Simon, Oláh József, Balázs Sándor, Zehan János, Vénig Sándor, Szász Márton, Hajdu János, Baldogi János, Hatházi Dénes és Hajnó Lajos esendőrök;

a m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Tamba Antal, Dolinszky Sámuel, Baska Menyhért, Hosszu János, Pécsi Pál, Simonka József és Lázár József esendőrök;

a m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Pébi Lajos, Mada János, Bezák József, Szabó Lajos, Bukovics György, Kollár Dávid, Vakán József, Szalay Sándor, Zsolnai Ferencz, Kertész Ferencz, Antal Márton, Fehér János, Deák István III., Bencz Odön, Ellenbach László, Mitéffy Ignác, Blánár Vincze, Kozicz János, Hartvig Ferencz, Szatmári István, Pap Mihály, Holecz Fülöp, Kiss Vidor, Baják Márton, Herezeg József, Somogyi Lajos II. és Vas Ferencz esendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Szentandrási Lajos, Horváth Ferencz III., Molnár Bálint II., Katona Mihály és Nagy István esendőrök 3—3 db., Varga Gusztáv járási őrmester, Sipos Imre esendőr ez. őrmester és Budai Mihály esendőr 2—2 db.; továbbá

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Nagy László őrmester, Keresztesi József, Eartha Mózes, Mizsei Pál őrsvezető ez. őrmesterek, Papp József, Szilágyi Mihály és Kugyela János esendőrök 3—3 db., végül Bódi János, Mátyás Albert őrsvezető ez. őrmesterek, Basa Gábor és Ács József esendőrök 2—2 db. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatások:

A m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Dugó (Ducán) György próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1913. évi 128,844 VI—a. számú engedélye alapján, vezetéknévét „Dukó”-ra változtatta.

A m. kir. VII. számú esendőrkerület állományában:

Moldován Mihály próbacsendőr, a m. kir. belügymi-

niszter ur 1913. évi 98,438 VI—a. számú engedélye alapján vezetéknévét „Andrási”-ra változtatta.

Todorán Miklós próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1913. évi 166,002 VI—a. számú engedélye alapján vezetéknévét „Tordui”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Kiss József II. őrsvezető ez. őrmester, Kollár Ilonával, 1913 október 11-én, Verscezen.

A m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Gyenes Gábor esendőr, Sz. Farkas Zsuzsannával, 1913 október 4-én, Árpádon.

Horváth József II. őrmester, Trszkics Margit Jolánával, 1913 október 29-én, Szolnokon.

Horváth József I. esendőr, Kurinka Rozáliával, 1913 október 22-én, Nagyhatonyban.

Simokor István őrmester, Paul Erzsébettel, 1913 okt. 18-án, Zomborban.

Solyvossy József őrsvezető ez. őrmester, Probojesovics Anasztáziával, 1913 október 11-én, Szondon.

Török András őrsvezető ez. őrmester, Egervári Erzsébettel, 1913 október 7-én, Veresegyházán.

Hunyadi György őrsvezető ez. őrmester, Freidig Ilonával, 1913 október 14-én, Baján.

Bata Bálint őrsvezető ez. őrmester, Cseri Rozáliával, 1913 november 8-án, Hódmezővásárhelyen.

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Czére István esendőr ez. őrmester, Szabó Máriával, 1913 szeptember 28-án, Szegeden.

Kovács Mihály II. járási őrmester, Sallay Rozával, 1913 szeptember 25-én, Szikszón.

Porada József őrsvezető ez. őrmester, Sisak Erzsébet Gabriella Olgával 1913 szeptember 17-én, Budapesten.

Tóth Sándor II. esendőr ez. őrmester, Matyas Margit Henriettával, 1913 október 18-án, Butkán.

Frais Vilmos esendőr ez. őrmester, Kasala Mária Ilonával, 1913 július 8-án, Mákon.

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Musitz Bálint esendőr ez. őrmester, Agh Bertával, 1913 november 25-én, Csütörtökön.

Püle János esendőr, Salek Karolinával, 1913 október 12-én, Szereden.

Lazistján János őrsvezető ez. őrmester, Langsfeld Paulával, 1913 november 6-án, Turócszentmártonban.

Farkas Balázs őrsvezető ez. őrmester, Wiczovek Flóriával, 1913 október 26-án, Keszthelyen.

Halmes János esendőr, Matulay Rozával, 1913 november 8-án, Üzbégen.

Nagy János IV. őrsvezető ez. őrmester, Weisz Ágnessel 1913 október 26-án, Vámosmikolán.

A m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Kiruly Sándor Géza II. esendőr ez. őrmester, Farkas Juliannával, 1913 október 2-án, Sásdon.

Bélint János őrvezető ez. őrmester, Studán Rózával.

1913. október 15-én, Lovaspatonán.

Koloman Miklós őrvezető ez. őrmester, Belső Juliánával.

1913. október 8-án, Eüden.

A. m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Bokor József őrvezető ez. őrmester, Flugor Juliánával.

1913. szeptember 20-án, Kőkösön.

Négresi Gyula őrvezető ez. őrmester, Bérés Liliával.

1913. szeptember 28-án, Gyótján.

Nagy Zsigmond őrvezető ez. őrmester, Nagy Annával.

1913. október 5-én, Székelykocsárdon.

Hemlézi Pál csendőr ez. őrmester, László Máciával.

1913. október 12-én, Gyulafehérváron.

Péter Lajos csendőr ez. őrmester, Mihály Agnessel.

1913. október 28-án, Szatyoron.

Czifra István őrvezető ez. őrmester, Finna Bertával.

1913. november 1-én, Ozsolóán.

Csibi Sándor csendőr, Deák Annával. 1913. november

1-én, Szászhebesen.

A. m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Kövesdi Mihály őrmester, Zsiga Honával. 1913. okt.

5-én, Nagy-Váradon.

Jónás Mihály őrvezető ez. őrmester, Szabó Margittal.

1913. október 4-én, Nagy-Váradon.

SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramofon SZEGEDEN, a vá- és gépek áruháza. rosi bérpalotában.

A csendőr-tesztelés 18 év óta az egész országból vásárolásnál 10,000 elismerő-levelet, teljes kiszolgálásaimért: Elvem: Nem olcsóságokkal versenyezni, hanem kitűnő árul szállítani. Egyedül képviseltem Eredeti Pathé tónálküli becsülte gépek és lemezei.

HELIOAL, PREMIER, POSTELON, BRITANIA és begyi kerékpárokból, kerékpár szerelések gummikból, csendőrségi varrógépekből, órási válsztek mindenkor. Lemez választékot készítek küldök. Képes nagy árjegyzék és koftajegyzék díjtalan.

Eredeti gramofon-tűs gép és angyalos lemezek. Pontos címet kérek, mert több hasonló nevű egyén van Szegeden.

F O G A K

A kinek műfogra, foghuzásra, vagy fogtömésre van szüksége, az forduljon bizalommal lenti című fogmüterméhez, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. (Patent) szájpadlás nélküli fogsorok és egyes fogak. Caspos fogak. 22 kar. aranykoronák. Foghuzás fájdalommentesen 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és cemenettel 4 K-tól. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az általam készített fogak azonnal megszokhatók, ráadásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megalkapított randkielölésű ára ki Telefon: József 41-16.

FENYVESI JENŐ

ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MÜTERME Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

ÓRAK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

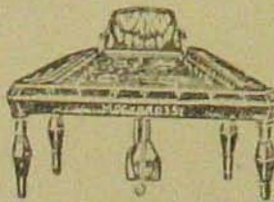
Legkifináltabb lemezek 2-30 K. részletre 3-4 K. Mig a készlet tart órák «Reklam» gramofonok, 60 cm-es löleddel, 6 lemezzel, készletfizetésre 40-45 K. Villamos szeszlámpa 2 K. Elem (Bateria) 9 levi (gőz) tartalmú 8-11 K. Legjobb órák: tűsgyűjtő 70 all., 2-4 K és 2'40 K. Valódi Sorum labdák 1-as 3'00, 2-as 4'00, 3-as 5'50, 4-as 6'50, 5-as 7'50 K. Erősebb 12 részéből álló, 1-1 K-val órák. Liga Scrum, dupla gummiral, 14 K. Legjobb Football-czipó 8 K-tól feljebb, stb. Erős «Betűs» gyűrű társaságokkal 80 allér. 14 karátos aranyból 4'50 korona. Straps órák 5 koronától feljebb. Számítlan elismerő levelet. Uj órákért, gramofonokért 10 évi jótállást 5 évi jótállás. Tört aranyat, ezüstöt veszek nagy becsérélek.

Egyes árjegyzék ingyen.

Egyes árjegyzék ingyen.

Tóth József, chronometer és műórák. Szeged, Dugonics-ter 11.

Czimbalom

Legjobb szabott, azélszerkezettel, rozsdára és csodálatos, izéts hangú gramofon (beszélőgép) 25 korona 3 feljebb. — Husza Fedett Sári, Király, Bőcsa, Gerecsi, Ónodi, Garaso-tól legcselb lemezek 2 K 50 F.

Hegedük világhírű gyártók há ulánzatok.

Fovolaták, társulatok, citterák, harmonikák stb. Husak. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár. Bpest, VII., Rakóczi-ut 71.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkezdottségnek örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőinknek díjtalanul küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok és felszerelési cikkek legnagyobb pakására.